

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა №95

08.12.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: სასარგებლო წიაღისეულის (ოქრო-პოლიმეტალური მადნების) გადამამუშავებელი საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ბოლნისის მუნიციპალიტეტი;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „არ ემ ჯი აურამაინ“, მისამართი: თბილისი, ვაკე-საბურთალოს რაიონი, ალექსიძის ქ., N1;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 26.10.2020;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „არ ემ ჯი აურამაინ“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „არ ემ ჯი აურამაინის“ მიერ წარმოდგენილია სასარგებლო წიაღისეულის (ოქრო-პოლიმეტალური მადნების) გადამამუშავებელი საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

პროექტის ფარგლებში, ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, დაგეგმილია ოქრო-პოლიმეტალური მადნების გადამამუშავებელი თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი საფლოტაციო საწარმოს მშენებლობა. საპროექტო საწარმოს წლიური წარმადობა შეადგენს 547,500 ტ/წელიწადში.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია საპროექტო ობიექტის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები, აგრეთვე განხილულია, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, არაქმედების ალტერნატივა და პროექტის საჭიროების დასაბუთება. საპროექტო საწარმოს განთავსებისთვის სკოპინგის ანგარიშში განხილულია ოთხი ალტერნატიული ტერიტორია. I ალტერნატიული ვარიანტი მდებარეობს - შპს „არ ემ ჯი აურამაინის“ ბექთაქარის საბადოს სალიცენზიო ტერიტორიის მიმდებარედ. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, I ალტერნატიული ვარიანტი უარყოფილ იქნა ახალი ტერიტორიების ათვისებისა და გარემოზე დამატებითი ზემოქმედების თავიდან აცილების მიზნით. II, III და IV ალტერნატიულ ვარიანტებად განიხილებოდა სს „RMG Copper“-ის არსებული გამამდიდრებელი ფაბრიკის მიმდებარე ტერიტორიები. ალტერნატიული ვარიანტების შედარებითი ანალიზით უპირატესობა მიენიჭა მეოთხე ალტერნატიულ ვარიანტს. საპროექტო გადაწყვეტილებით ახალი საწარმოს მშენებლობა დაიგეგმა სს „RMG Copper“-ის საწარმოო საქმიანობით დატვირთულ ტერიტორიაზე, სადაც უკვე არსებობს კომუნიკაციები და სხვა დამხმარე ინფრასტრუქტურა. აღსანიშნავია, რომ სკოპინგის ანგარიშში II და III ალტერნატივების დადებითი და უარყოფითი ასპექტების შეფასება ზოგადია. ამასთან, არ არის მოცემული შედარებითი ანალიზი IV (შერჩეულ) და II, III ალტერნატივებს შორის, მითუმეტეს რომ II, III და IV ვარიანტები თითქმის ერთი და იგივე გარემო პირობებშია წარმოდგენილი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, შერჩეული ალტერნატივის დასაბუთების ნაწილი გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს მეტ დეტალიზაციას და შერჩეული ვარიანტისთვის სათანადო უპირატესობების წარმოჩენას (როგორც გარემოსდაცვით, ისე სოციალურ კრილში).

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, საპროექტო საწარმოს მოწყობა დაგეგმილია სს „RMG Copper“-ის მადნის გამამდიდრებელი არსებული ფაბრიკის მიმდებარე ტერიტორიაზე, რომელიც იჯარით გაცემულია შპს „არ ემ ჯი აურამაინ“-ზე (სს „RMG Copper“-ის ტერიტორიის ს/კ - 80.14.65.054). წარმოდგენილი Shp ფაილების მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიის მიახლოებითი GPS კოორდინატებია: X-451978.73, Y-4580968.15. საწარმოს საპროექტო ტერიტორიაზე წარმოდგენილია ანთროპოგენური ზემოქმედებით სახეცვლილი ლანდშაფტი. ტერიტორიაზე განთავსებულია ამორტიზებული შენობა-ნაგებობები. მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო უბანზე გათვალისწინებულია შენობა-ნაგებობების სადემონტაჟო და ტერიტორიის დასუფთავების სამუშაოები. მადნის მიმღები მოედანი და სამსხვრევი უბნის მოწყობა დაგეგმილია საპროექტო საწარმოს მიმდებარედ (არარეგისტრირებულ მიწის ნაკვეთზე). მადნის მიმღები მოედნის საპროექტო უბანზე გათვალისწინებულია ხე-მცენარეების მოჭრა, ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა/დასაწყობება, არსებული ხევის შევსება და ზედაპირის მოსწორების სამუშაოები. ამასთან, სანიაღვრე სადრენაჟე სისტემების მოწყობა. სკოპინგის ანგარიშში მოცემული სქემატური ნახაზების შესაბამისად, საპროექტო საწარმოს განთავსების ტერიტორია სს „RMG Copper“-ის მადნის გამამდიდრებელი არსებული ფაბრიკის ტერიტორიიდან დაცილებულია დაახლოებით 274 მ-ით, მდ. კაზრეთულადან 123 მ-ით, ხოლო უახლოესი დასახლებული პუნქტიდან (დაბა კაზრეთი) 275 მ-ით.

საპროექტო საწარმოში მადნის შემოტანა გათვალისწინებულია შპს „არ ემ ჯი აურამაინ“-ის ბექთაქარის საბადოდან. სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია მადნის ტრანსპორტირების მარშრუტი. მადნის ტრანსპორტირებისთვის გამოყენებული გზები მდებარეობს სოფლების: ბერთაკარი, ძეძვნარიანი, ძველი ქვეში, ქვეში, ჯავშანიანი, კიანეთი და დაბა კაზრეთის მიმდებარედ. მადნის ტრანსპორტირების გზის საერთო სიგრძე შეადგენს 17.56 კმ-ს. გზებზე ამტვერების შესამცირებლად გამოყენებული იქნება სპეც. ავტოტექნიკით გზების მორწყვა/მორეცხვის მეთოდი.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო საწარმოში მოწყობა მადნების გამამდიდრებისთვის განკუთვნილი დაფქვის, ფლოტაციის, ფილტრაციის და რეაგენტების მომზადების უბნები, ასევე ელექტრომომარაგების უჯრები და ფაბრიკის ცენტრალური მართვის ოთახები. საწარმოს შენობის მომიჯნავედ განლაგდება შემსქელებლები, ტექნიკური და სუფთა წყლის ავზები. სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია სიტუაციური გეგმები არსებული და საპროექტო უბნების მითითებით. საპროექტო უბნიდან აღსანიშნავია: საწარმოს განთავსების ტერიტორია, მადნის მიმღები მოედანი, თანმდევი პროდუქციის (თუთიის კუდები) დასაწყობების ადგილი, რეაგენტების საწყობი.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია საწარმოს ძირითადი ტექნოლოგიური სქემები, ასევე საპროექტო ობიექტის გენერალური გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით. საწარმოს ძირითადი ტექნოლოგიური პროცესის შემადგენელი ეტაპებია: მოპოვებული მადნის შემოტანა და მადნის მოედანზე დასაწყობება - ბექთაქარის საბადოზე მოპოვებული ოქრო-პოლიმეტალური მადანი (ასევე სხვა კარიერებიდან და საბადოებიდან მოპოვებული მსგავსი ტიპის მადანი) სატვირთო მანქანების საშუალებით შემოიზიდება მადნის მიმღებ მოედანზე. მიმღებ მოედანზე მტვრის ემისიების შემცირების მიზნით დამონტაჟდება აპარატი, რომელიც გამოყოფს წყლის წვეთების ჭავლს; მადნის დამსხვრევა - მსხვრევის უბანი განთავსდება დახურულ შენობაში, რომელიც აღჭურვილი იქნება მტვრის დამჭერი მოწყობილობით. შენობაში განთავსდება 50 ტონა ტევადობის, ცხაურიანი მიმღები ბუნკერით აღჭურვილი ყბებიანი სამსხვრეველა, დამსხვრეული მადნის ლენტური კონვეიერი და სხვა დამხმარე მოწყობილობები. მიმღები ბუნკერიდან, მადანი მიეწოდება ყბებიან სამსხვრეველას. ყბებიანი სამსხვრეველა უზრუნველყოფს მადნის დამსხვრევას 150 მმ ზომამდე. დამსხვრეული მადანი ლენტური კონვეიერის (რომელიც მტვრის გავრცელების

პრევენციის მიზნით იქნება დახურული ტიპის) საშუალებით გადავა დამსხვრეული მადნის დროებითი დასაწყობების უბანზე; **დამსხვრეული მადნის დროებითი დასაწყობება** - დამსხვრეული მადნის საწყობი განთავსდება დახურულ შენობაში. საწყობის მაქსიმალური ტევადობა - 1,500 ტ (საწყობი აღიჭურვება მტვერდამჭერი სისტემით). საწყობიდან ორი ერთეული ვიბრაციული მკვებავის და დახურული ტიპის ლენტური კონვეიერის საშუალებით მადანი მიეწოდება ნახევრად-თვითდაფქვის წისქვილს (SAG). დამსხვრეული მადნის დაფქვა განხორციელდება ორ სტადიად; **პირველი სტადიის დაფქვა** - პირველი სტადიის, ნახევრად-თვითდაფქვის წისქვილში მადნის დაფქვის პროცესის შედეგად მიღებული -12 მმ კლასის პროდუქტი მიეწოდება დაფქვის მეორე სტადიას. სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია ნახევრად-თვითდაფქვისა და ბურთულეებიანი წისქვილების ტექნიკური მახასიათებლების შესახებ; **მეორე სტადიის დაფქვა** - მეორე სტადიის დაფქვა ხორციელდება ბურთულეებიანი წისქვილით. ბურთულეებიანი წისქვილი, ჩაკეტილ ციკლში მყოფ ჰიდროციკლონებთან ერთად, განკუთვნილია პულპაში მარცვლების 150 მკმ ზომის მისაღებად. პულპაში ტუტიანობის კონტროლის მიზნით ბურთულეებიანი წისქვილში მადანს დაემატება კალცინირებული სოდა. **კოლექტიური (საწყისი) ფლოტაცია** - მეორე სტადიის დაფქვის პროდუქტი გადაიტუმბება კოლექტიური ფლოტაციის უბანზე, მოსამზადებელ ავზში. ავზში დაემატება შემკრები რეაგენტები (ნატრიუმის იზოპროპილის ქსანტანი (SPIX) და დითიოფოსფატი (AERO 208), ასევე ამქაფებელი რეაგენტი მეთილის იზობუთილის კარბინოლი (MIBC)). ძირითადი ფლოტაცია განხორციელდება ხუთ ერთეულ პნევმო-მექანიკურ საფლოტაციო მანქანაში, ხოლო საკონტროლო ფლოტაცია ორ ერთეულ პნევმო-მექანიკურ საფლოტაციო მანქანაში. მიღებული კოლექტიური (უხეში) კონცენტრატი მიეწოდება წისქვილს. ტუტიანობის (pH) რეგულირების მიზნით წისქვილში დაემატება კალცინირებული სოდა. თუთიის მინერალების დეპრესიის მიზნით ამავე წისქვილში დაემატება თუთიის სულფატი ($ZnSO_4$) და ნატრიუმის ციანიდი ($NaCN$), ხოლო შემკრები რეაგენტების სახით ნატრიუმის იზოპროპილის ქსანტატი (SIPX) და დითიოფოსფატი (Aero 208).). კოლექტიური ფლოტაციის უბანზე მიღებული ძირითადი კუდები შესქელდება, გაიფილტრება და კონვეიერით გადაიტვირთება ვერტიკალურ სილოსში. ოქროს დაბალი შემცველობის შემთხვევაში კუდები დროებით დასაწყობდება ბექთაქარის საბადოს ტერიტორიაზე, შემდგომში, საბადოს გამონამუშევარი სიცარიელებების შევსების მიზნით (მაღაროს მდგრადობის უზრუნველსაყოფად). ხოლო, ძირითად კუდებში ოქროს მაღალი შემცველობის დაფიქსირების შემთხვევაში კუდების ტრანსპორტირება განხორციელდება შპს „RMG Gold“-ის არსებულ გამოსატუტ მოედნებზე; **ტყვიის კონცენტრატის ფლოტაცია** - დაფქვილი, კოლექტიური კონცენტრატი მიემართება ტყვიის ძირითად და საკონტროლო ფლოტაციაზე, მოსამზადებელ ავზში, სადაც დაემატება შესაბამისი რეაგენტები (კალცინირებული სოდა და ამქაფებელი რეაგენტი, მეთილის იზობუთილის კარბინოლი (MIBC)). ტყვიის ფლოტაციისთვის გათვალისწინებულია სამი ერთეული პნევმო-მექანიკური საფლოტაციო მანქანები. მიღებული უხეში კონცენტრატი ჰიდროციკლონის საშუალებით გადაიტუმბება მცირე ზომის ვერტიკალურ წისქვილში, ხოლო დაფქვილი კონცენტრატი გადაიტუმბება გადაწმენდის ოპერაციებზე, ტყვიის გაწმენდის ფლოტაციის მოსამზადებელ რეზერვუარში (სადაც ემატება კალცინირებული სოდა და შემკრები რეაგენტები, კერძოდ ნატრიუმის იზოპროპილის ქსანტატი (SIPX) და დითიოფოსფატი (Aero 208), ასევე თუთიის მინერალების დეპრესიისთვის - თუთიის სულფატი ($ZnSO_4$) და ნატრიუმის ციანიდი ($NaCN$)). ტყვიის უხეში კონცენტრატის გადაწმენდის ოპერაციები განხორციელდება ოთხ ეტაპად. პირველი გადაწმენდის ეტაპის საფლოტაციო კამერა შედგება ოთხი ერთეული ფლოტო-მანქანისგან. პირველი გადაწმენდის ქაფის პროდუქტი თანმიმდევრულად მიეწოდება მეორე და მესამე გადაწმენდის ფლოტო-მანქანებს (თითოეულისთვის გათვალისწინებულია ორი ერთეული ფლოტო-მანქანა). მესამე გადაწმენდის ქაფის პროდუქტი მიეწოდება მეოთხე გადაწმენდის ოპერაციას (შედგება ერთი ფლოტო-მანქანისგან). მეოთხე გადაწმენდით მიღებული ტყვიის კონცენტრატი

გადაიტუმბება ტყვიის კონცენტრატის შემსქელებელ უბანზე, ხოლო მიღებული კუდები დაუბრუნდება მესამე გადაწმენდის ოპერაციას. ტყვიის ძირითადი-საკონტროლო ფლოტაციით მიღებული შუალედური პროდუქტი მიემართება თუთიის ფლოტაციის უბანზე. ტყვიის ფლოტაციის უბნის საბოლოო პროდუქტია ოქროს და ვერცხლის შემცველი ტყვიის კონცენტრატი; **თუთიის ძირითადი-საკონტროლო და გადაწმენდის ფლოტაცია** - ტყვიის კონცენტრატის ფლოტაციის უბნიდან მიღებული შუალედური პროდუქტი გაივლის თუთიის ძირითად-საკონტროლო ფლოტაციის, გადაწმენდის ოპერაციებს და გამოიყოფა თუთიის კონდიციური კონცენტრატი. კერძოდ, ტყვიის ფლოტაციის უბნებიდან მიღებული კომბინირებული კუდები ჩაედინება მოსამზადებელ ავზში (ემატება კირის რძე, $\text{Ca}(\text{OH})_2$, სპილენძის სულფატი (CuSO_4)). მიღებული პულპა გადაიტუმბება მეორე, მოსამზადებელ ავზში (სადაც ემატება ნატრიუმის იზოპროპილის ქსანტატი (SIPX) და ამქაფებელი რეაგენტი (W31)). საფლოტაციოდ მომზადებული პულპა მიეწოდება თუთიის ძირითად ფლოტაციას (სამი ერთეულ პნევმო-მექნიკურ საფლოტაციო მანქანას). მიღებული თუთიის უხეში კონცენტრატი მიეწოდება თუთიის 3-ეტაპიანი გადაწმენდის ფლოტაციის უბანს, ხოლო გამოყოფილი შუალედური პროდუქტი მიემართება თუთიის ფლოტაციის კუდების შესქელების უბნისკენ. პირველი და მეორე გადაწმენდის ოპერაციისთვის (თითოეულისთვის) განკუთვნილია ორი ერთეული, ხოლო მესამე გადაწმენდისთვის ერთი ერთეული, საფლოტაციო მანქანა. პირველადი გადაწმენდის უხეში კონცენტრატი თანმიმდევრულად მიეწოდება მეორე და მესამე გადაწმენდის ოპერაციებს. შედეგად მიღებული კონდიციური თუთიის კონცენტრატი მიემართება თუთიის კონცენტრატის შესქელება-ფილტრაციის უბნებზე; **თუთიის ფლოტაციის თანმდევნი პროდუქტის (თუთიის კუდები) შესქელება-ფილტრაცია** - თუთიის ფლოტაციის შედეგად მიღებული კომბინირებული კუდები მიემართება შემსქელებელში (სადაც დაემატება ფლოკულანტი Magnafloc 10). პრეს-ფილტრზე მიწოდებამდე 8 საათიანი დაყოვნების მიზნით გადაიტუმბება ბუფერულ რეზერვუარში. შემსქელებლის ტექნიკური წყალი, გადამუშავების პროცესის დასაწყისში (SAG წისქვილზე) მიწოდებამდე, შეგროვდება ავზში. ფილტრაციით მიღებული 12% ტენიანობის მქონე პროდუქტი (თუთიის კუდები), დაფასოვდება ტომრებში და დასაწყობდება დროებით საწყობში, შემდგომი რეალიზაციის მიზნით (აღნიშნულ კუდებში ნავარაუდებია შედარებით მაღალი ოქროს შემცველობა); **კონცენტრატების შესქელება და ფილტრაცია** - ტყვიის და თუთიის კონცენტრატები გაივლიან შესქელების-ფილტრაციის ოპერაციებს, ხოლო შემდგომი რეალიზაციის მიზნით დაფასოვდება ე.წ. ბიგ-ბეგებში. ტყვიისა და თუთიის ფლოტაციის უბნებიდან მიღებული კონცენტრატები, გაუწყლოვნებისთვის მიემართება შემსქელებელში (სადაც დაემატება ფლოკულანტი Magnafloc 10). პრეს-ფილტრზე მიწოდებამდე (12% ტენიანობის მისაღწევად), შეგროვდება ბუფერულ რეზერვუარში და დაყოვნდება 8 საათის განმავლობაში. შემსქელებლის ტექნიკური წყალი, მადნის გადამუშავების პროცესის დასაწყისში (SAG წისქვილზე) მიწოდებამდე, ასევე შეგროვდება შესაბამის ავზში.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია წარმოების პროცესში გამოსაყენებელი რეაგენტების შესახებ. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გზმ-ის ეტაპზე შემუშავდება სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების მართვის გეგმა. ტექნოლოგიური პროცესებში გამოყენებული სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების დასაწყობების მიზნით გამოყენებული იქნება სს „RMG Copper“-ის ცენტრალური საწყობის ტერიტორია. ტექნოლოგიური პროცესისთვის საჭირო ნატრიუმის ციანიდის შემოტანა განხორციელდება შპს „RMG Gold“-ის საწყობიდან.

საპროექტო საწარმოში, გამდიდრების პროცესში გამოიყენება როგორც ტექნიკური, ასევე სუფთა წყალი. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სუფთა წყლის მიწოდება უზრუნველყოფილი იქნება სს „RMG Copper“-ის ტერიტორიაზე არსებული (შპს

საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის) ცენტრალური მილსადენიდან. სუფთა წყლის მოხმარების ჯამური მოცულობაა - 55 მ³/სთ-ში. გათვალისწინებულია წყლის ორი რეზერვუარის განთავსება (თითოეული მოცულობით 135 მ³). ფაბრიკისთვის საჭირო წყლის ძირითადი მოთხოვნილების უზრუნველსაყოფად გამოყენებული იქნება მადნის გამდიდრების პროცესებში ცირკულირებადი ტექნიკური წყალი. წყლის ძირითადი მოხმარება გათვალისწინებულია დაფქვის და ფლოტაციის უბნებზე. კოლექტიური ფლოტაციის პროცესში არსებული ტექნიკური წყალი დაგროვდება ორ 143 მ³ ტევადობის ავზში, საიდანაც წყალი დაუბრუნდება მადნის დაფქვის და კოლექტიური ფლოტაციის უბნებს. ტყვიის ფლოტაციის პროცესში არსებული ტექნიკური წყალი დაგროვება 48 მ³ მოცულობის ავზში. დაგროვებული ტექნიკური წყლის რეციკულირება განხორციელდება მხოლოდ ტყვიის ფლოტაციის უბნებზე. თუთიის ფლოტაციის ტექნიკური წყალი დაგროვდება 144 მ³ მოცულობის ავზში და შემდგომში დაუბრუნდება მხოლოდ თუთიის ფლოტაციის უბნებს. ტყვიის და თუთიის ფლოტაციის დროს წარმოქმნილი ჭარბი ტექნიკური წყალი გარკვეული პერიოდულობით, მიემართება სპეციალურად გამოყოფილ, რეზერვუარში (64 მ³), საიდანაც მოხვდება სს „RMG Copper“-ის კუდების შემგროვებელ ავზში (ზუმფში) და გადაიტუმბება კუდსაცავზე. საწარმოს ფუნქციონირების ეტაპზე წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური წყლები ჩართული იქნება სს „RMG Copper“-ის არსებულ საკანალიზაციო სისტემაში. სანიაღვრე წყლების პოტენციურად დამაბინძურებელი უბნები იქნება გადახურული და მობეტონებული. საწარმოო ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლები ჩართული იქნება სს „RMG Copper“-ის არსებულ სანიაღვრე სისტემაში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო საწარმოს და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის სამშენებლო სამუშაოები გაგრძელდება დაახლოებით 1 წელი და დასაქმებული იქნება 60-70 ადამიანი, ხოლო ექსპლუატაციის ფაზაზე დასაქმებული იქნება დაახლოებით 50 ადამიანი. გათვალისწინებული არ არის სამშენებლო ბანაკის მოწყობა. სამშენებლო მასალების, კონსტრუქციების, ტექნოლოგიური პროცესისათვის საჭირო ინერტული მასალები და სხვ. შემოტანილი იქნება მზა სახით.

სკოპინგის ანგარიში მოიცავს ინფორმაციას გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების სახეებისა და შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ. დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით გამოწვეული მნიშვნელოვანი ზემოქმედება, პროექტის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ძირითადად უკავშირდება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებას და ხმაურის გავრცელებას. მნიშვნელოვანია აგრეთვე მადნის ტრანსპორტირებით გამოწვეული ზემოქმედება და კუმულაციური ზემოქმედება, რომლის დეტალური შეფასება წარმოდგენილი უნდა იყოს გზმ-ის ეტაპზე.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაციის სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ბოლნისის მუნიციპალიტეტის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. ახალი კორონავირუსის გავრცელების პრევენციის მიზნით, 2020 წლის 18 სექტემბერს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსში“ განხორციელებული ცვლილების შესაბამისად, ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა გაიმართა დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალების, Zoom-ის აპლიკაციის გამოყენებით, 2020 წლის 12 ნოემბერს, 16:00 საათზე. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „არ ემ ჯი აურამაინის“, ააიპ „მწვანე ალტერნატივას“, ბოლნისის მუნიციპალიტეტისა და დაბა კაზრეთის სათემო ერთეულის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვაზე შენიშვნები/მოსაზრებები დააფიქსირეს ააიპ „მწვანე ალტერნატივასა“ და ბოლნისის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლებმა. საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული

საკითხები ძირითადად ეხებოდა საპროექტო ალტერნატივების მოსახლეობიდან დაშორებას, შერჩეული ალტერნატივების უპირატესობის ანალიზს, მადნის ტრანსპორტირებას, საწარმოო პროცესის თანმდევი კუდების მართვის საკითხებს. ალტერნატივების ანალიზთან დაკავშირებით კომპანიის წარმომადგენლის განმარტებით, ოთხივე ალტერნატიული მდებარეობიდან მოსახლეობამდე დაშორება თითქმის ერთიდაიგივეა, ამასთან საპროექტო ტერიტორიის შერჩევისას მოსახლეობამდე მანძილის გარდა გათვალისწინებული იქნა სხვა, გარემოსდაცვითი და ეკონომიკური, ფაქტორებიც. მადნის ტრანსპორტირების პირობებთან დაკავშირებით აღინიშნა, რომ უზრუნველყოფილი იქნება სამომხრად გზების მორწყვა, შემუშავდება შესაბამისი გეგმა-გრაფიკი, ავტოსატრანსპორტო საშუალებები იქნება გადახურული. მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლის მიერ დასმულ საკითხთან დაკავშირებით, რომელიც ეხებოდა მადნის სამომხრად გზაზე პირუტყვის გადასარეკი ტრასის არსებობას, კომპანიის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ მადნის ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფის შედგენისას გათვალისწინებული იქნება ყველა არსებული სიტუაცია. კუდების მართვასთან დაკავშირებით დეტალური განმარტებები გააკეთა კომპანიის წარმომადგენელმა, რომლის მიხედვით საწარმოო პროცესის თანმდევი კუდები მათი შემცველობიდან გამომდინარე გამოყენებული იქნება შემდგომი რეალიზაციისთვის ან გადავა ბექთაქარის საბადოს ტერიტორიაზე. ბექთაქარის საბადოს ტერიტორიაზე კუდსაცავის მოწყობა დაგეგმილი არ არის და კუდები დაგროვების შესაბამისად გამოყენებული იქნება საბადოს გამონამუშევარი სიცარიელების შევსების მიზნით. საჯარო განხილვაზე გამოთქმული შენიშვნები/მოსაზრებები და შესაბამისი პასუხები აისახა საჯარო განხილვის ოქმში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე ააიპ „მწვანე ალტერნატივას“ მიერ სამინისტროში წერილობითი სახით წარმოდგენილი იქნა შენიშვნები/მოსაზრებები, რომელიც ეხებოდა პროექტის ალტერნატივების ანალიზს, ნარჩენების მართვისა და მადნის ტრანსპორტირებით გამოწვეული ზემოქმედების საკითხებს. სამინისტრომ განიხილა აღნიშნული შენიშვნები/მოსაზრებები, რომელიც აისახა წინამდებარე სკოპინგის დასკვნაში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია, ხოლო ჩატარებული კვლევითი სამუშაოების შედეგად იდენტიფიცირდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედების სახეები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის შესაბამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და

შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა. მათ შორის პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოების დეტალური აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის სიტუაციური სქემა და გენერალური გეგმა (შესაბამისი აღნიშვნებით/ექსპლიკაციით);
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტომასალა);
- ინფრასტრუქტურული ობიექტების, დანადგარების, ტექნოლოგიური მოწყობილობებისა და ტექნოლოგიური უბნების დეტალური აღწერა (თითოეული ობიექტის ტექნიკური და ტექნოლოგიური სქემების მითითებით), მათ შორის ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენებული დანადგარების პარამეტრები, დანადგარების წლიური და საათური წარმადობის შესახებ ინფორმაცია;
- საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- დაგეგმილი საქმიანობის ტექნოლოგიური სქემის დეტალური, თანმიმდევრული აღწერა;
- საწარმოს ტექნოლოგიური უბნების დეტალური აღწერა;
- დეტალური ინფორმაცია საწარმოო პროცესში გამოყენებული მტვერდამჭერი მოწყობილობების და მათი ეფექტურობის შესახებ შესაბამისი საპასპორტო მონაცემებით;
- ნედლეულისა და პროდუქციის ტრანსპორტირების შესახებ დეტალური ინფორმაცია. მათ შორის: ტრანსპორტირების სქემის, სამომხრად მარშრუტების (რუკაზე ჩვენებით) და ტრანსპორტირების პირობების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (მნიშვნელოვანია გათვალისწინებულ იქნეს დასახლებულ პუნქტში გადაადგილების შესაბამისი პირობები, მაგ: დაბალი სიჩქარე, მარის გადახურვა), ასევე სატრანსპორტო ოპერაციების რაოდენობის, ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკის, ტრანსპორტირებისათვის გამოყენებული გზების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია მადნის მიმღებ მოედნამდე მისასვლელი გზის მოწყობის შესახებ;
- ინფორმაცია მიღებული ნედლეულის და მზა პროდუქციის დასაწყობების შესახებ (შესაბამისი ადგილების მითითებით);
- ინფორმაცია გადასამუშავებლად მიღებული ნედლეულისა და წარმოებული პროდუქციის რაოდენობის შესახებ;
- ინფორმაცია სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების მართვის, დროებითი დასაწყობების პირობების (მათ შორის ციანიდის), ტრანსპორტირებისა (დეტალურად) და ყველა ზემოაღნიშნულ ეტაპზე უსაფრთხოების დაცვის შესახებ;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების დეტალური ანალიზი, შესაბამისი დასაბუთებით. მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივა, საპროექტო ტერიტორიის ყველა გონივრული ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივა. გზმ-ის ანგარიშის

შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ობიექტის განთავსების ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;

- საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერა, საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო კოდი, SHP ფაილები და GPS კოორდინატები;
- საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (ფოტო მასალა), მდინარემდე - მდებარეობის მითითებით;
- ინფორმაცია 500 მ რადიუსის საზღვრებში არსებული ნებისმიერი ტიპის საწარმოს და წარმოების შესახებ (მანძილების და საქმიანობის მითითებით);
- წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის წყალმომარაგების სისტემის განლაგება და ტექნიკური მონაცემები, მოხმარებული წყლის რაოდენობრივი მაჩვენებლების შესახებ ინფორმაცია;
- საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო, საწარმოო და სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხების დეტალური აღწერა;
- ინფორმაცია საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების შესახებ, მათი შემდგომი მართვის საკითხების გათვალისწინებით;
- საწარმოო პროცესის თანმდევი კუდების მართვის საკითხების დეტალური აღწერა;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანებითი ღონისძიებების შესახებ;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია.

4.1 გზმ-ს ანგარიშის გეოლოგიურ ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა:
 - რელიეფი (გეომორფოლოგია);
 - გეოლოგიური აგებულება;
 - სეისმური პირობები;
 - ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
 - საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები.
- გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:
 - ზემოქმედება გრუნტის წყლებზე;
 - საშიში გეოლოგიური პროცესების (არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით.

4.2 გზმ-ის ანგარიშში ბიომრავალფეროვნების შეფასების ნაწილი უნდა მოიცავდეს:

- საწარმოს მშენებლობისათვის საჭირო ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების სახეობრივი შემადგენლობის და მახასიათებლების დეტალური კვლევის (ტაქსაცია) შედეგები (სადაც მოცემული იქნება რა სახეობის ხეების ჭრა არის დაგეგმილი, მათი რაოდენობა და მოცულობა სახეობების მიხედვით);
- საწარმოს მშენებლობისათვის შერჩეულ ტერიტორიაზე ბიომრავალფეროვნების კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს ბიომრავალფეროვნებაზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასებას და ადეკვატურ შემარბილებელ ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებებს, როგორც მშენებლობის ისე ექსპლუატაციის ეტაპზე;

- ვინაიდან სამშენებლო ტერიტორია მდებარეობს მდინარე კაზრეთულას უშუალო სიახლოვეს, გარემოზე ზემოქმედების ანგარიში, ასევე უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას წყლისა და წყალზე დამოკიდებული ბიომრავალფეროვნების და მასზე შესაძლო ზემოქმედების შესახებ, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში ადეკვატური შემარბილებელი ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებების შესახებ.
- გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს, ასევე ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმას;

4.3 პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:

- სამშენებლო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი ვადების მითითებით;
- გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს: ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენგეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში; ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები; ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებებზე მონიტორინგის განხორციელების საკითხები; **ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;**
- დაგეგმილი საქმიანობის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები (ხმაურის ყველა წყაროს გენგეგმაზე დატანით);
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენისა და გრუნტის დაბინძურების საკითხები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შესაბამისი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ზედაპირული წყლის ობიექტზე (მდ. კაზრეთულაზე) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად იქნეს ასახული პროექტის მოწყობა-ექსპლუატაციით გამოწვეული ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ასევე ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე, კერძოდ პროექტით დაგეგმილი სამშენებლო სამუშაოებისას კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და

არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა (მიზანშეწონილია გზშ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი);

- მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ზემოქმედება სატრანსპორტო ნაკადებზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედების შეფასება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრით (მითითებული უნდა იყოს, რა ღონისძიებები განხორციელდება ტრანსპორტირების მთელ მარშრუტზე);
- კუმულაციური ზემოქმედება 500მ-იან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით და ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა (საკონტროლო წერტილების განსაზღვრით და მონიტორინგის სიხშირის მითითებით);
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6. შენიშვნები:

- წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშში არა არის მოცემული ინფორმაცია საპროექტო, საწარმოო ზონამდე მისასვლელი გზის შესახებ. საპროექტო ტერიტორიის ადგილზე დათვალიერების დროს, გაირკვა, რომ აღნიშნულ მონაკვეთზე შენარჩუნებულია ბუნებრივი ლანდშაფტი და წარმოდგენილი სხვადასხვა სახეობის ხე-მცენარეები. ამასთან აღსანიშნავია, რომ მისასვლელი გზის მონაკვეთი განთავსდება ბუნებრივ ფერდზე, სადაც საჭირო იქნება მიწის სამუშაოები (ფერდობის ჩამოჭრა თუ სხვ). აღნიშნული გარემოების გათვალისწინებით გზშ-ის ეტაპზე საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას და დეტალური ინფორმაციის ასახვას;
- სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციის მიხედვით, ბექთაქარის საბადოზე მოპოვებული ოქრო-პოლიმეტალურ მადანი (ასევე სხვა კარიერებიდან და საბადოებიდან მოპოვებული მსგავსი ტიპის მადანი) სატვირთო მანქანების საშუალებით შემოიზიდება მადნის მიმღებ მოედანზე. ამასთან, მოცემულია ბექთაქარის საბადოდან საპროექტო ტერიტორიამდე სამოდრაო მარშრუტის შესახებ ინფორმაცია. გზშ-ის ანგარიშში დაზუსტებით უნდა იქნეს წარმოდგენილი ინფორმაცია მადნის სხვა კარიერებიდან და საბადოებიდან ტრანსპორტირების შესახებ ინფორმაცია, შესაბამისი სამოდრაო მარშრუტის და ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკის მითითებით;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ბექთაქარის საბადოზე მოპოვებული ოქრო-პოლიმეტალური მადანის ასევე სხვა კარიერებიდან და საბადოებიდან მოპოვებული მსგავსი ტიპის მადნის დასაწყობების შესახებ ინფორმაცია მოცულობების მითითებით და მათი (თითოეული ტიპის) საწარმოო პროცესში გამოყენების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, რაოდენობების მითითებით;

- დოკუმენტში არ არის მოცემული ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების და არქეოლოგიური ობიექტების არსებობის შესახებ. აღნიშნული საკითხი და შესაბამისი შეფასება დეტალურად უნდა იყოს წარმოდგენილი გზშ-ის ანგარიშში;
- სკოპინგის ანგარიშის 4.5. თავში მითითებულია, რომ პირველი სტადიის დაფქვის, ე.წ ნახევრად-თვითდაფქვის წისქვილის პროდუქტის ზომაა - 1.5 მმ, ხოლო 4.11-ში მითითებული ინფორმაციის მიხედვით, პირველი სტადიის დაფქვის შედეგად მიიღება - 12 მმ კლასის პროდუქტი. გზშ-ის ეტაპზე აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საწარმოო პროცესში სს „RMG Copper“-ის არსებული ტერიტორიის, ინფრასტრუქტურის და კომუნიკაციების გამოყენების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შპს RMG Copper-თან შეთანხმების დამადასტურებელ დოკუმენტაციასთან ერთად;
- პროექტის არაქმედების ალტერნატივის ანალიზი საჭიროებს მეტ დეტალიზაციას. დეტალურად უნდა იქნეს ასახული ინფორმაცია უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივის შესახებ, რომელიც გულისხმობს საქმიანობის განუხორციელებლობის შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერას, რომლის შეფასებაც შესაძლებელია არსებული ინფორმაციის გამოყენებით და მეცნიერულ ცოდნაზე დაყრდნობით. გზშ-ის ეტაპზე დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი ინფორმაცია რა სარგებელს ან ზიანს მოიტანს პროექტი და რა აუცილებელი პირობა არსებობს მისი განხორციელებისათვის. ამასთან მოცემული უნდა იყოს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში;
- ადგილმდებარეობის შერჩეული ალტერნატივის განხილვისას მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული მადნის მიმღები მოედნის მოწყობა-ექსპლუატაციით (რომელიც ასევე საწარმოს შემადგენელი ნაწილია) გამოწვეული გარემოზე ზემოქმედების საკითხები. იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ აღნიშნულ ტერიტორიაზე ბუნებრივი ლანდშაფტი შენარჩუნებულია და წარმოდგენილია სხვადასხვა სახეობის ხე-მცენარეები;
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ოქროს დაბალი შემცველობის შემთხვევაში კუდები გადაიზიდება და დროებით დასაწყობდება ბექთაქარის საბადოს ტერიტორიაზე, შემდგომში, საბადოს გამონამუშევარი სიცარიელებების შევსების მიზნით. ამასთან გზშ-ის ეტაპზე დასაზუსტებელია, რა რაოდენობის ნარჩენის განთავსება არის შესაძლებელი ბექთაქარის საბადოს ტერიტორიაზე და რამდენი ხნით;
- საჯარო განხილვაზე მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლის მიერ დაფიქსირებული საკითხი, მადნის სამომრავო გზაზე პირუტყვის გადასარეკი ტრასის არსებობის შესახებ, გათვალისწინებული უნდა იქნეს მადნის ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკის შედგენისას;

- გზშ-ის ეტაპზე საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ წარმოდგენილ უნდა იქნეს საწარმოო ტერიტორიების საკუთრების ან სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით)

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „არ ემ ჯი აურამაინის“ მიერ წარმოდგენილი „სასარგებლო წიაღისეულის (ოქრო-პოლიმეტალური მადნების) გადამამუშავებელი საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაციის პროექტზე“ **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი, შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.